

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

Trais yn y cartref

Pwy ydych chi'n ei weld?

Byw gyda'n gilydd yng Nghymru

Canfyddiadau Allweddol

- Roedd y mwyafrif llethol o oedolion yng Nghymru yn teimlo nad yw trais yn y cartref yn dderbyniol.
- Credai nifer sylweddol o bobl yng Nghymru y dylid trin trais yn y cartref fel mater preifat.

Trais yn y cartref

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn rhoi canfyddiadau'r cwestiynau ynglŷn â thrais yn y cartref. Oherwydd cyfyngiadau o ran amser a chyfyngiadau'r dull o holi dros y ffôn wrth ystyried pwnc mor sensitif, dim ond dau gwestiwn am drais yn y cartref a gafodd eu cynnwys.

Cydnabyddir bod dau gwestiwn yn annigonol i ddeall safbwyntiau pobl yn fanwl, ond mae'r canfyddiadau'n rhoi cipolwg ar y ffordd y dylid ymdrin â thrais o'r fath ym marn oedolion yng Nghymru.

Trais a bwlio partneriaid

Teimlai'r mwyafrif llethol o oedolion yng Nghymru nad oedd byth yn dderbyniol bwlio na bwrw partner - dywedodd 97 y cant nad oedd yn dderbyniol o gwbl, ond teimlai 2 y cant nad oedd yn dderbyniol fwy na thebyg. Yn ôl dadansoddiad pellach roedd 100 y cant o fenywod yn gwrthwynebu trais yn y cartref o gymharu â 98 y cant o ddynion; ni welwyd unrhyw wahaniaethau sylweddol yn ôl is-grŵp.

Mae natur debyg yr ymateb ar draws yr holl is-grwpiau yn awgrymu yr ystyrir y syniad o fwlio neu fwrw partner yn hynod gymdeithasol annerbyniol. Fodd bynnag, er gwaethaf yr hyn a ddywed y mwyafrif, mae trais yn y cartref yn parhau i fod yn gyffredin mewn cymdeithas.

Ffigur 11.1 A yw'n dderbyniol bwlio neu fwrw partner yn eich barn chi?

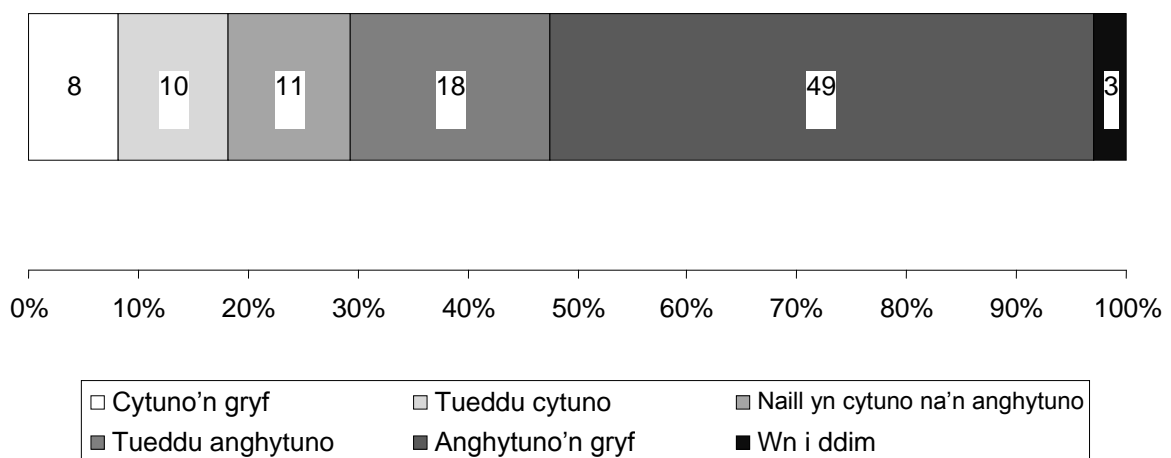

Sylfaen: Pob ymatebwr (1,589 heb eu pwysoli; 1,589 wedi'u pwysoli). Ni ddangosir 'ddim yn gwybod' a 'wedi gwrthod' (< 0.5%)

Ymdrin â thrais yn y cartref

O ddarllen y datganiad mai'r ffordd orau o ymdrin â thrais yn y cartref yw ei drin fel mater preifat yn hytrach na chan yr heddlu: cytunodd tua un o bob pump o oedolion (19 y cant), tra anghytunodd dau o bob tri (67 y cant). Ni fyddai 11 y cant arall yn cytuno nac yn anghytuno â'r datganiad.

Ffigur 1.11 A ydych yn credu mai'r ffordd orau o ymdrin â thrais yn y cartref yw ei drin fel mater preifat yn hytrach na chan yr heddlu?

Sylfaen: Pob ymatebwr (1,589 heb eu pwysoli; 1,589 wedi'u pwysoli). Ni ddangosir 'ddim yn gwybod' a 'wedi gwrthod' (< 0.5%)

Yn ôl dadansoddiad pellach mae gwahaniaeth barn rhwng rhai grwpiau demograffig. Roedd y rhai a oedd yn fwy tebygol o gytuno â'r datganiad yn cynnwys:

- dynion (cytunodd 22 y cant o gymharu â 15 y cant o fenywod)
- oedolion hŷn (cytunodd 24 y cant o bobl dros 65 oed o gymharu â 17 y cant neu'n is o bobl 54 oed neu'n iau)
- oedolion nad oeddent yn wyn (29 y cant o gymharu â 18 y cant o oedolion gwyn Prydeinig/Cymreig)

Un pwynt pellach, roedd oedolion AB ac C1 yn fwy tebygol o *anghytuno* â'r datganiad na graddau cymdeithasol DE.

Tabl 11.1 Cytuno â'r datganiad mai 'y ffordd orau o ymdrin â thrais yn y cartref yw ei drin fel mater preifat yn hytrach na chan yr heddlu'

	<i>Sylfaen heb ei phwysoli, n=</i>	<i>Sylfaen wedi'i phwysoli, n=</i>	<i>Tueddu i gytuno neu gytuno'n gryf (y cant)</i>
Cyfanswm	1,589	1,589	19
Dynion	744	768	22
Menywod	845	821	15
Oedran: 16-34	385	413	15
35-54	598	581	17
55-64	262	248	21
65+	344	347	24
Gwyn Prydeinig/Cymreig	1438	1555	18
Arall	151	34	29
AB	382	376	18
C1	533	538	16
C2	242	241	20
DE	428	431	21

Crynodeb

Cytunodd y mwyafrif llethol o oedolion yng Nghymru nad oedd byth yn dderbyniol bwlio na bwrw partner. Mae natur debyg yr ymateb i'r cwestiwn hwn ar draws yr holl is-grwpiau demograffig yn cadarnhau ei bod yn hynod gymdeithasol annerbyniol cael eich gweld yn anghytuno â datganiad o'r fath.

O ran y ffordd orau o ymdrin â thrais yn y cartref, roedd tua un o bob pump (19 y cant) o oedolion yn credu mai'r ffordd orau o'i drin oedd fel mater preifat yn hytrach na chan yr heddlu, ac roedd y farn hon yn fwy tebygol o gael ei datgan ymhlith dynion, oedolion hŷn a'r rhai o grwpiau ethnig nad ydynt yn wyn.

Ymddengys bod y mwyafrif o'r boblogaeth yn gwybod y dylai ddweud bod trais yn y cartref yn annerbyniol ac eto dywed bron 1 o bob 5 mai'r ffordd orau o ymdrin ag ef yw fel mater preifat. Mae hyn yn awgrymu nad oes lle i gyfiawnder troseddol ac mae'n cadw'r materion 'o'r golwg'. Felly mae hyn yn awgrymu rhywfaint o dderbynioldeb ymhlith niferoedd sylweddol. Ymddengys bod hyn wedi'i gadarnhau gan ymchwil y cyfeirir ati gan y sefydliad Cymorth i Fenywod (ac eraill) sy'n dangos bod 1 o bob 4 menyw yn profi trais yn y cartref¹ a bod dwy fenyw yr wythnos ar gyfartaledd yn cael eu lladd gan ddyn sy'n bartner neu'n gyn-bartner iddynt ym Mhrydain, sy'n cyfrif am draean o'r holl fenywod sy'n cael eu llofruddio².

¹ Cyngor Ewrop (2002)

² Povey (gol) 2004,2005; Y Swyddfa Gartref,1999; Adran Iechyd,2005

Nodiadau

Mae rhagor o wybodaeth am yr ymchwil ar gael ar dudalennau'r Comisiwn yng Nghymru ar ein gwefan yn:

www.equalityhumanrights.com

Ynglŷn â'r arolwg o agweddau

Comisiynodd y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru GfK NOP i ymgymryd ag ymchwil i agweddau pobl tuag at wahaniaethu, hawliau dynol a chydlyniant cymdeithasol yng Nghymru. Mae'r ymchwil yn ceisio archwilio agweddau pobl tuag at wahaniaethu o ran rhyw, grwpiau lleiafrifoedd ethnig, pobl anabl, dynion hoyw a lesbiaid, materion o ran oedran, crefydd a ffydd a hefyd y Gymraeg. Mae'r canlyniadau hyn yn rhoi mesur sylfaenol o agweddau y gellid eu mesur eto yn y dyfodol.

Roedd y sampl yn cynnwys 1,589 o ymatebwyr. Cynhaliwyd yr arolwg dros y ffôn. Cafodd pob ymatebwr y dewis o gwblhau'r arolwg yn Gymraeg. Ymdriniwyd â materion o ran mynediad drwy gynnig y cyfle i ddefnyddio gwasanaeth TypeTalk i'r rhai â nam ar y clyw. I'r rhai a gafodd anhawster i gyfathrebu yn Saesneg cynigiwyd y cyfle i ddefnyddio Llinell Iaith i gyfieithu'r cyfweiliad.

Roedd y dull samplu a ddefnyddiwyd yn yr arolwg yn cyfuno dewis rhifau drwy Ddeialu Digidau ar Hap (RDD) a defnyddio cwotâu i reoli proffil y rhai a gymerodd ran yn yr arolwg. Pennwyd cwotâu yn ôl rhanbarth yng Nghymru (pum rhanbarth), yn ôl rhyw ynghyd â statws gwaith, yn ôl band oedran ac yn ôl tarddiad ethnig yn seiliedig ar wybodaeth ddemograffig a gafwyd o Gyfrifiad 2001. Pennwyd y rhain i sicrhau y byddai'r sampl yn gynrychioliadol o boblogaeth Cymru yn ôl y ffactorau hyn.

Hybwyd cyfweiliadau mewn ardaloedd lle roedd cyfran uwch o bobl o leiafrifoedd ethnig yn y boblogaeth.

Cymharu â'r Alban a Phrydain Fawr

Cymharwyd y canfyddiadau ag Arolwg 2006 o Agweddau Cymdeithasol yn yr Alban a'r archwiliad o ganfyddiadau a gynhaliwyd gan GfK NOP. Dylid nodi mai dim ond cymharu'n fras y gellir ei wneud am fod methodolegau gwahanol wedi'u defnyddio yn y ddau arolwg hyn. Felly, mae'n rhaid trin unrhyw debygolrwydd neu wahaniaeth rhwng canfyddiadau'r arolygon hyn a chanlyniadau arolwg y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru fel rhai dangosol yn hytrach na rhai absoliwt.